

Nr 162

Utlåtande i anledning av väckt motion om ersättning till byggnadsarbetaren A. S. Sundström för skada uppkommen genom olycksfall i arbetet.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II: 92) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att medgiva att till *Algot Sigfrid Sundström*, Uppsala, på grund av skada uppkommen genom olycksfall i arbete, må på grund av vad i ärendet förekommit full ersättning utbetalas från riksförsäkringsverket eller från anslaget till diverse pensioner och understöd.

Beträffande motiveringen för ifrågakvarande förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Över förevarande motion har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtande avgivits av *riksförsäkringsverket*, som anfört följande.

Sundström, som är född 1902, ådrog sig genom olycksfall i arbete den 7 augusti 1957 brott å högra lårbenet (fractura pettrochanterica femoris dxt). *Sundström* vårdades för skadan å Akademiska sjukhuset i Uppsala och undergick där viss operation. Under sjukskrivningstiden uppbar han i vederbörlig ordning sjukpenning först från Uppsala allmänna sjukkassa och därefter från riksförsäkringsanstalten till och med den 4 juni 1959. Med ledning av en denna dag verkställd undersökning å ortopediska kliniken vid Akademiska sjukhuset utfärdade underläkaren därstädes *Alf Nachemson* ett invaliditetsintyg, varav bland annat framgick att lårbensbrottet läkt i gott läge. Röntgenundersökningen visade degenerativa ledförändringar (artros) i båda höftlederna med något större omfattning å den vid olycksfallet oskadade vänstra sidan. Rörligheten i högra höftleden var något inskränkt och *Sundström* gick vid undersökningstillfället något haltande och med stöd av käpp. Han ansåg sig icke ha kunnat arbeta på grund av svår värk i höger höft.

Riksförsäkringsanstalten inhämtade yttrande från en av sina biträdande läkare, *D. Hallberg*, vilken uttalade: »Höftfraktur med arthros. Kan ej arbeta på grund av värk. Subj. och objektiva fynd ej korrelerade. Föreslår 33 1/3 % inklusive anpassning 6 mån.» Anstalten tillerkände emellertid *Sundström* livränta för tiden 5 juni—4 december 1959 efter en beräknad nedsättning av arbetsförmågan med 50 procent. Därvid förklarades, att anstalten vid livräntans bestämmande tagit hänsyn till att anpassningssvårigheter efter skadan kunde antagas bestå under någon tid, ävensom att invaliditetsgraden kunde framdeles komma att sänkas, även om tillståndet såsom sådant skulle kvarstå oförändrat.

Efter mottaget nytt invaliditetsintyg i oktober 1959, utvisande i stort sett oförändrat tillstånd, sänktes livräntegraden till 33 1/3 procent.

Över detta beslut, dagtecknat den 6 november 1959, anförde Sundström besvär hos försäkringsrådet. Riksförsäkringsanstalten, som under remissbehandlingen erfor att Sundström varit intagen å ortopediska avdelningen vid Akademiska sjukhuset i december 1959 för ställningstagande till operativ åtgärd, införskaffade bland annat kopia av därstädes förda journalanteckningar. Av dessa framgick bland annat, att Sundströms dåvarande besvär bedömdes som endast måttliga, varför operation (s. k. osteotomi) ej ansågs indicerad. Sundström ordinerades däremot fysikalisk behandling.

Anstaltens biträdande läkare Per Östman, som tidigare vid flera tillfällen framhållit, att de av anstalten fastställda invaliditetsgraderna måste anses ha inneburit ett stort mått av hänsyn till den försämring av Sundströms tidigare tillstånd, som olycksfallet orsakat, anförde i anledning av Sundströms klagomål följande: »Ingen anledning att ändra inv. graden; hans arbetsoförmåga och höftstatus har till stor del annan orsak också, nämligen arthros. Hans sjukskrivning under rörelseterapiperioden kan godtagas: 'skada, som rågat måttet'. Sjukpenning bör emellertid ej utgå längre tid än 3 månader på denna indikation.»

Med stöd härav tillerkände riksförsäkringsanstalten Sundström sjuk- (hem-)penning i stället för livränta under sjukskrivning i samband med nämnda behandling eller tiden 5 december 1959—4 februari 1960.

I maj 1960 inkom till riksförsäkringsanstalten ett nytt läkarintyg från Akademiska sjukhuset, utvisande att försämring skulle ha inträtt av Sundströms höftbesvär och att han till följd därav ånyo blivit sjukskriven. Anstalten förklarade emellertid efter förnyat samråd med doktor Östman genom beslut den 30 juni 1960, att anstalten funne de i läkarintyget angivna besvären, som föranledde sjukdomstillstånd, icke hava sådant samband med olycksfallet, att intyget kunde föranleda ändring av anstaltens tidigare beslut om livränta. Jämväl detta beslut överklagades hos försäkringsrådet.

Genom utslag den 28 april 1961 förklarade försäkringsrådet, att rådet funne de anförda besvären icke föranleda någon rådets åtgärd. Försäkringsrådets medicinskt sakkunnige H. Nilsonne hade dessförinnan avgivit följande yttrande: »Dubbelsidig coxarthros av tämligen likartad utveckling. 33 1/3 % för olycksfallspåföljden närmast högt.»

För tid efter den 4 december 1960 har riksförsäkringsanstalten genom skilda beslut tillerkänt Sundström fortsatt livränta efter oförändrad invaliditetsgrad och är livräntan numera bestämd att utgå för hans återstående livstid. Livräntans årsbelopp utgör 2 687 kronor 50 öre¹ till och med den månad, under vilken han fyller 67 år och därefter 2 015 kronor 62 öre.

Sundström uppbar sedan 1 november 1960 invalidpension från folkpensioneringen. Denna pension utgör för närvarande 3 417² kronor för år.

Riksförsäkringsverket har numera underställt ärendet sin överläkare, varvid denne avgivit följande utlåtande: »Frakturen är läkt i god ställning. Arthros. def. förändringar finns i båda höftlederna, ss upprepade ggr påpekats kraftigare röntgenologiskt på den 'friska' sidan än på den brutna. Arthrosförändringarna äro äldre än skadan. Att parallellism ej alltid finnes mellan röntgenfynd och symtom är en välkänd erfarenhet. Det är vidare ett välbekant faktum att under det långvariga förloppet av en arthros perioder av försämring växla med perioder av stillastående ev. kortvariga förbättringar men i sin helhet är arthrosen en fortskridande sjukdomsprocess med

¹ Numera 3 000 kronor.

² Numera 3 892 kronor.

försämring. Ett absolut särskiljande i det enskilda fallet mellan de symtom som måste tillskrivas sjukdomen och de som kan ha orsakats av brottet är givetvis omöjligt. I likhet med dr Nilsson anser jag att en invaliditetsprocent på 33 1/3 % för olycksfallets följder är synnerligen generöst bedömt. Det förtjänar också att påpekas att de röntgenologiska fynden och de i läkarintygen återgivna kliniska, objektiva undersökningsresultaten äro svåra att bringa i överensstämmelse med de subjektiva uppgifterna. — — —»

Riksförsäkringsverket har vidare från Uppsala läns allmänna sjukförsäkringskassa inhämtat, att kassan numera till prövning upptagit frågan, huruvida Sundström må vara berättigad till halv sjukpenning från kassan för vissa tidsperioder efter den 4 juni 1959.¹

Utskottet. Enligt utskottets mening utgör vad i motionen anförts inte tillräcklig anledning att genom särskilt beslut av riksdagen i förevarande fall medge livränta efter annan grund än enligt den av försäkringsmyndigheterna tillämpade. Utskottet hemställer alltså, under hänvisning jämväl till vad riksförsäkringsverket anført,

att motionen II: 92 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 november 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Ragnar Bergh, Per Jacobsson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bertil Petersson, Nils Theodor Larsson och Sundin; samt

från a n d r a kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herr Andreasson, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Lassinantti, Blomkvist, Antonsson, Nelander och Palm.

¹ Den 22 mars 1962 har utbetalts 2 263 kronor 50 öre.